

GOVORI I POZDRAVI NA SVEČANOM OTVARANJU 61. TEOLOŠKO-PASTORALNOG TJEDNA 26. SIJEČNJA 2021.

KARDINAL JOSIP BOZANIĆ

Nadbiskup zagrebački i metropolit, veliki kancelar Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

1. Prije šezdeset godina, od 21. do 24. veljače 1961. godine, u jeku pripreme Drugog vatikanskog koncila, održan je, na prijedlog velikog kancelara Katoličkoga bogoslovnog fakulteta, nadbiskupa Franje Šepera, u Nadbiskupskome bogoslovnom sjemeništu, Kaptol 29, prvi Teološko-pastoralni tjedan, ili kako se tada zvao Pastoralno-liturgijski tečaj za svećenike. Ta nova inicijativa našega Fakulteta iz godine u godinu privlačila je sve veću pozornost i svojim radom pridonosila produbljivanju teoloških pitanja i trajnom teološko-pastoralnom osposobljavanju članova Božjega naroda, posebno crkvenih službenika.

Teološko-pastoralni tjedan, kao institucija Katoličkoga bogoslovnog fakulteta, mijenjao je mjesto održavanja. Prvo je to bilo Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište na Kaptolu, potom Dječjačko sjemenište na Šalati (od 1964. godine). Mijenjano je i vrijeme održavanja: prvi Tjedni održani su u mjesecu veljači, a od 1970. godine izabran je zadnji tjedan siječnja. Mijenjala se i dužinu trajanja, od četiri na tri dana. A povremeno je Katolički bogoslovni fakultet, posebno zauzimanjem dekana Fakulteta i tajnika Tjedna, reorganizirao dinamiku odvijanja samog Tjedna, odgovorno prihvaćajući prijedloge što su ih davali sudionici. I ovo razdoblje krize izazov je za naš Fakultet da nadahnjujući se na svojoj prošlosti, koju je u otvorenosti za čitanje znakova vremena očitovao, iznova promišlja način i oblike budućih održavanja Teološko-pastoralnog tjedna.

2. Stoga mi je drago da Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu na čelu s veleučeničkim v.d. dekanom prof. Mariom Cifrakom, u okolnostima pandemije koronavirusa i nakon razornih potresa koji su pogodili Hrvatsku, posebno Zagreb i njegovu okolicu te dio prostora Sisačke biskupije, osobito sisačko, petrinjsko, glinsko i pokupsko područje, odlučio i ove godine organizirati Teološko-pastoralni tjedan. Tema ovog Tjedna je Crkva u svijetu krizâ i ljudske patnje. Spomenimo i to da se ovogodišnji Tjedan održava u zgradi Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Vlaškoj ulici.

Srdačno pozdravljam sve sudionike, vas nazočne u ovoj dvorani, kao i sve koji su s nama povezani online. Potvrđujem svoje eklezijalno, duhovno i molitveno zajedništvo sa svima koji su ovih dana željeli biti u Zagrebu i sudjelovati na ovom jedinstvenom događaju Crkve u hrvatskom narodu, ali zbog poznatih razloga nije im to moguće.

3. Da bismo bolje proniknuli u ono što se događa u trenucima krize, kako osobne tako i društvene, potrebno je suočiti se s otajstvom zla i s trpljenjem nedužnih. Svijest o zlu koje nas želi zarobiti tjeskobom, pokolebati međusobno povjerenje i zatvoriti nas u sebičnost, osvjetljava vjera koja tješi, dok zajedno prolazimo kroz vrijeme kušnje i stradanja. Papa Franjo u enciklici o bratstvu i socijalnom prijateljstvu *Fratelli tutti* naglašava: »Patnja, nesigurnost, strah i svijest o vlastitim ograničenostima izazvani pandemijom pozivaju na preispitivanje našega načina života, naših odnosa, organizacije naših društava i, ponajprije, smisla našega života« (br. 33). U nevolji jasnije vidimo da smo u krizi i patnji braća i sestre, da smo upućeni jedni na druge i da se naše zajedništvo u Kristu najviše očituje u odgovoru na potrebe bližnjih. Koliko god to izgledalo proturječnim, iskustvo patnje nas međusobno zbližava. To u svojoj kršćanskoj poniznosti osjećamo i zato smo pozvani moliti i za naše potrebe te svjedočiti svojim služenjem blizinu prema braći i sestrama u potrebi.

4. Život nas ne vraća natrag. Poslije pandemije koronavirusa i razaranja što su ih prouzročili potresi nećemo moći vratiti i obnoviti prošlost, nego hrabro i s pouzdanjem u Boga prihvatiti izazov sadašnjeg vremena, koji nam otvara novost budućnosti. Ovdje želim spomenuti i pitanje migracije. Papa Franjo kaže: »Migracija će činiti ishodišni element budućnosti svijeta« (*Fratelli tutti*, 40) te »da su pojedinac i narod plodonosni i produktivni samo ako znaju kreativno integrirati svoju otvorenost prema drugima unutar sebe samih« (*Isto*, 41).

Hrvatska je pogranična zemlja Europske unije, stoga je neprestano pozvana na inzistirati i pomagati da to pitanje hitno, solidarno i zajedno rješava čitava Europska unija. Papa Franjo ovako potiče Europu: »Potpomognuta svojom velikom kulturnom i vjerskom baštinom, ima oruđa kojima može braniti središnju ulogu osobe i pronaći ispravnu ravnotežu u svojoj dvostrukoj moralnoj dužnosti s jedne strane štititi prava građana, a s druge zajamčiti pomoć i prihvat migranata« (*Fratelli tutti*, 40).

5. Da bismo se ispravno suočili s krizom i patnjom te prevladali njihove posljedice i sazrijevali kroz iskušenja, potreban je pogled koji pravilno prosu-

đuje znakove vremena i tumači ih s vidokruga kršćanske nade. Nada otvara perspektivu vjere koja nudi tragove svjetla u prividnoj tami naših dana. Svjetlo nose oni koji žive kršćansko iskustvo ljubavi i postaju pozitivan izazov za braću i sestre koji su na putu. U vremenima krize vjera nam poručuje: Nada nije mrtva. To je baština što nam ju je ostavio blaženi Alojzije Stepinac: »In te, Domine, speravi! – U tebe se, Gospodine, uzdam!«

Zahvaljujem svim predavačima, organizatorima i sudionicima te želim blagoslovljen rad 61. Teološko-pastoralnom tjednu, stavljajući ga pod zaštitu Presvete Bogorodice Marije, zvijezde nade naše.

MONS. GIUSEPPE PINTO

Apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj

Uzoriti gospodine Kardinale,
Preuzvišeni oče Biskupe,
Poštovani gospodine Rektore,

Od srca zahvaljujem mnogopoštovanom profesoru Mariu Cifraku, v.d. dekanu ovog uglednog Teološkog fakulteta, na pozivu koji mi je uputio za sudjelovanje u uvodnom zasjedanju 61. Teološko-pastoralnog tjedna. Srdačan pozdrav upućujem i svim gostima, profesorima, svećenicima, redovnicima i studentima.

Odabrana tema ovogodišnjeg Teološko-pastoralnog tjedana posebno je značajna i aktualna – »Crkva u svijetu kriza i ljudske patnje«.

Kriza i patnja oduvijek su prisutni u svijetu ljudi, a glavna zadaća Crkve je upravo zapaliti svjetlost nade u tamama uzrokovanim krizom i patnjom. Dati smisao onome što se na prvi pogled čini besmislenim.

U svom obraćanju kardinalima i Rimskoj kuriji povodom božićnog čestitanja prošle godine papa Franjo rekao je sljedeće: »Ovaj Božić je Božić pandemije, zdravstvene krize, ekonomsko društvene krize, pa čak i crkvene krize koja je slijepo pogodila cijeli svijet (...) i postala je stvarnost koju svi dijele« (Vatikan, 21. prosinca 2020.).

Uronjeni smo u krize. Sveti Otac, međutim, u spomenutom obraćanju podsjeća da je »kriza« uvijek bila prisutna u povijesti čovječanstva i nije pošteđela ni velike biblijske likove, od Mojsija do svetog Pavla. Podsjeća, međutim, da je najrječitija kriza bila ona koju je iskusio sâm Isus, koji je svoje javno djelovanje započeo krizom iskušenja u pustinji, a završio krizom muke i, povrh svega, smrti na križu. Upravo u trenutku najveće krize Isus pronalazi snagu da se prepusti

Očevoj ljubavi: »Oče, u ruke tvoje, predajem duh svoj« (Lk 23,46) i »to predanje potpuno i s punim pouzdanjem otvorilo je put uskrsnuću«, kaže papa Franjo.

Imajući to na umu, Sveti Otac pozvao je kardinale i Rimsku kuriju da znaju kako na krizu, svaku krizu, gledati u svjetlu evanđelja kao novu priliku za ponovno otkrivanje onog bitnog i stoga je, uz zanimljivo razmišljanje, upozorio: »Na kraju, želio bih vam napomenuti da krizu ne miješate sa sukobom: to su dvije različite stvari. Kriza općenito ima pozitivan ishod, dok sukob uvijek stvara suprotnost, natjecanje, antagonizam (...) I primjećuje: »Ako se Crkvu tumači uobičajenim kategorijama sukoba – odnosno desno i lijevo, progresisti i tradicionalisti – na kraju se raskomada, polarizira, izopačuje, izdaje svoju pravu narav: ona je Tijelo koje je neprestano u krizi upravo zato što je živo, ali nikada ne smije postati tijelo u sukobu, s pobjednicima i pobijeđenima« (iz obraćanja Svetog Oca Franje članovima Kardinalskog zbora i Rimske kurije prigodom božićnog čestitanja, Vatikan, 21. prosinca 2020.).

Zahvaljujući upravo evanđeoskoj nadi u uskrsnuće, Crkva ima snažnu poruku za one koji su uronjeni u patnju i osjećaju se da tonu u krizu, bez da imaju mogućnosti izaći iz nje i čak bez vjere da vide svjetlo na kraju tunela boli u koju su uronjeni.

Crkva ne smije biti u miru sve dok vidi čovjeka koji pati. Pandemija i potres pokazali su nam koji bismo trebali biti prioriteta Crkve u Hrvatskoj, koja je s velikom odgovornošću reagirala na obje »krize«.

Međutim, kad pomislimo na ljudsku patnju, ne smijemo zaboraviti ni one koji bježeći iz svoje domovine, nekoliko kilometara odavde, očajnički kucaju na vrata naše zemlje. Ne ostavljajmo ih i zamolimo Gospodina da im pomogne žurno pronaći prikladne načine za ublažavanje njihove boli, jer smo »fratelli tutti«.

Zahvaljujem na pažnji i želim puno uspjeha u daljnjem radu.

PROF. DR. SC. MARIO CIFRAK

Dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Sestre i braćo,

započinje 61. Teološko-pastoralni tjedan Katoličkoga bogoslovnog Fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Stoga najprije iskrenu dobrodošlicu i srdačan pozdrav upućujem:

– uzoritome gospodinu kardinalu Josipu Bozaniću, nadbiskupu i metropolitu zagrebačkom i velikom kancelaru Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu;

– Njegovoj Ekselenciji Giorgiu Lingui, apostolskom nunciju u Republici Hrvatskoj;

– biskupu Juri Bogdanu, vojnom ordinariju u Republici Hrvatskoj;

Iskrenu dobrodošlicu i srdačan pozdrav upućujem nazočnim nositeljima akademske vlasti:

– prof. dr. sc. Damiru Borasu, rektoru Sveučilišta u Zagrebu;

– prof. dr. sc. Željku Tanjiću, rektoru Hrvatskoga katoličkog sveučilišta;

– prof. dr. sc. Darku Tomaševiću, dekanu KBF-a Univerziteta u Sarajevu;

– prof. dr. sc. Veroniki s. Neli Gašpar, predstojnici Teologije u Rijeci.

Srdačan pozdrav kolegama s Biblijskog instituta dr. sc. Daliboru Kraljiku i mr. sc. Danijelu Časnom.

Dobrodošlica i predstavnicima sredstava društvenog priopćavanja.

Srdačan pozdrav upućujem svećenicima, đakonima i svima Vama koje je privukla tema ovoga tjedna.

Svi ljudi dobre volje mogu pratiti naš rad preko Youtube kanala. Dobrodošli!

Kad biblijski želim otvoriti temu našeg 61. Teološko-pastoralnog tjedna »Crkva u svijetu kriza i ljudske patnje«, onda imam dva ključa: apokaliptiku i patos.

Što Crkva kaže svojom teologijom, koje su duhovne poruke Apokalipse? Apokalipsa je liturgijska knjiga. To proizlazi iz temeljnog viđenja u Otk 1,12-16. Razrješenje simbola je temeljna hermeneutička pretpostavka za čitanje te knjige Svetoga pisma. Sve je važno: boje, brojevi, antropološki, kozmički simbolizam, životinje... Svijećnjaci, npr. pripadaju liturgiji, i to savršenoj, nebeskoj (broj sedam), zlato, bijela boja upućuju na nebo, na uskrsnuće. Pojavak Sina čovječjeg prema Knjizi Danijelovoj (usp. 7,13) upućuje na Krista uskrsloga usred liturgije u kojoj ima vlast (u desnici) nad Crkvom (sedam zvijezda). Viđenje 12. poglavlja pokazuje da je Crkva nebeska i ovozemaljska, lik žene (Crkve), odjevene suncem, koja pod nogama ima mjesec znači računanje vremena. Svom vremenu treba uvijek »prodit« autentičnu sliku Krista Gospodina. Njezino prebivalište je pustinja, a ne oaza (pokušaj đavla da vodom preobrazi pustinju u oazu, usp. Otk 12,15). I završna slika u 21. poglavlju o »novom« Jeruzalemu označava narod Božji u punini eshatološke stvarnosti, odnosno novi ambijent u kojem se nalazi. »Novi« Jeruzalem dolazi izravno s neba. Ta transcendentnost dotiče ljude i uspostavlja novi odnos, »novo nebo« i »novu zemlju«.

Zašto se suvremeni čovjek ne bi trebao bojati prirodnih nepogoda? Kako ponuditi nadu u takvim okolnostima? Kako komentirati medijski govor »poptopa« i »apokalipse« poslije razornih potresa u Hrvatskoj?

Apokaliptička vremena postoje samo u metaforičkom smislu. Apokalipsa je književna vrsta koja nastaje u vrijeme krize (kao i grafiti), kad se misli da jedino Gospodin Bog može svojim direktnim zahvatom (pre)usmjeriti povijest. U pozadini je problem žrtvovanja bogovima za carevo dobro zdravlje, jer se nije nikada zahtijevalo žrtvovanja caru kao božanstvu. To je dovelo do progona kršćana na lokalnoj razini između 90. i 95. poslije Krista. Upravo simbolizam kozmičkih »potresa« izražava radikalnu promjenu ljudske povijesti i ambijenta u kojem se događa. Aktivna Božja prisutnost koju takvi »potresi« pokazuju vodi svijet u (ne)poznatu novost (izgubljeni raj). Svijet će se promijeniti i mijenja se po Božjem utjecaju na ljudsku povijest. Kozmički pojmovi (npr. nebo, zvijezde, sunce, more...) predstavljaju u Apokalipsi realističku i simboličku razinu značenja, koje imamo već u Starom zavjetu, i tako nam dopuštaju proces simbolizacije u prijelazu iz jedne u drugu.

Jedno je sigurno: Bog vodi povijest, on je A i Ω. Sve je i svi smo u njegovoj ruci. Već živimo apokaliptička, eshatološka vremena. Apokalipsa je tako »proročka« knjiga, ma što god se dogodilo, progoni ili prirodne katastrofe...

Riječ patos, koja dolazi od glagola pasho, znači »događaj«, ali i »doživljaj, iskustvo, strast, patnju« ... i kulminira za nas kršćane u riječima Uskrsloga: »Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?« (Lk 24,26). Tko je taj Krist? Kod Luke čitamo: »Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin« (2,11). Anđeo priopćava Mariji da će je osjeniti Duh Božji. Dijete je začeto po snazi Božjoj. Riječ je o daljnjem načinu židovskog pisanja povijesti koji antički autori preziru kao »netočan«. Kršćani svrstavaju svoje pripovjedačke knjige s jedne strane u grčko pisanje povijesti i odmah se jasno izdvajaju na temelju unošenja židovskog pisanja povijesti. Nije riječ o ezoterijskoj povijesti vjere, nego o znanstveno odgovornom pisanju povijesti, koje priznaje i unosi zajedno s patetičnim i biografskim pisanjem povijesti božansko djelovanje i reflektirana vjerska uvjerenja kao čimbenike povijesti.

S obzirom na evanđelja, razlike su jasne u sadržaju jer je u antičkim biografijama riječ o predstavljanju mogućnosti moralnog vrednovanja ljudske egzistencije, a u evanđeljima o putu Božjeg Sina od krštenja na Jordanu do Golgote i ukazanja Uskrsloga. Samo u evanđeljima u konkretnom prošlom događaju okreće se povijest i određuje sadašnjost i budućnost. Patos je događaj Isus Krist. Tragično zapletanje čovjeka između volje Božje i svoga autonomnog djelovanja uneseno je kao odlučujući motiv u pisanje povijesti, mimesis i hedone.

Mons. dr. sc. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski i predsjednik HBK uputio nam je svoje pozdrave i zaželio uspješno održavanje 61. TPT-a, koji proglašavam otvorenim.

*BRZOJAV SUDIONIKÂ 58. TEOLOŠKO-PASTORALNOGA TJEDNA
SVETOMU OCU FRANJI*

Sveti Oče!

Potaknuti Vašim primjerom u nastojanju da se liječi svijet, želimo se voditi Vašim poticajnim usmjerenjem koji ste dali na općoj audijenciji 23. rujna 2020. godine: »Da bismo izašli bolji iz krize kao što je ova sadašnja, koja je zdravstvena i ujedno društvena, politička i ekonomska kriza, svaki je od nas pozvan preuzeti na sebe svoj dio odgovornosti, odnosno treba podijeliti odgovornosti. Moramo odgovoriti ne samo kao pojedinci, nego također polazeći od skupine kojoj pripadamo, od uloge koju imamo u društvu, od svojih načela i, ako smo vjernici, od vjere u Boga.«

Osjećamo kako nas neprestano potičete da se otvorimo snažnom djelovanju kršćanske ljubavi, vjere i nade. Taj osjećaj u ovim trenutcima posebno je pojačan činjenicom da je, radi epidemije i potresa, kao i mjera sigurnosti glede istih, okupljanje sudionika moguće u znatno manjem broju nego prethodnih godina, kada je velik broj biskupa, svećenika, redovnika, redovnica i laika sudjelovao na skupu. Po prvi put predavanja Teološko-pastoralnog tjedna mogu se pratiti i online opcijom, kako bi se omogućilo praćenje onima koji zbog ograničenja broja prisutnih sudionika u dvorani i otežanog putovanja ne mogu prisustvovati. U takovom obliku zajedništva, što ga u Zagrebu 26. i 27. siječnja 2021. godine organizira Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, želimo se uključiti i promišljati o temi Crkva u svijetu krizâ i ljudske patnje.

Dok promišljamo Vaše poticajne misli o vrijednosti i važnosti teologalnih kreposti u današnjim socijalnim, političkim i ekonomskim okolnostima, ne možemo zanemariti činjenicu da je širenje krize i produbljanje ljudske patnje dodatno pojačano epidemijom koronavirusa kao i razornim potresima koji su pogodili Republiku Hrvatsku. Te okolnosti kriza i ljudskih patnjâ pridonijele su sasvim novom značenju promišljanja o vrijednosti, dostojanstvu i krhkosti ljudskoga života. Dok smo tijekom epidemije koronavirusa sigurnost pronalazili u ozračju obiteljskoga doma, potres je pokazao da ni dom nije najsigurnije mjesto za očuvanje i zaštitu ljudskog zdravlja i života. Mnogi su tijekom epidemije preminuli od koronavirusa, mnogi su izgubili članove obitelji, mnogi su zbog siromaštva dodatno izloženi daljnjem širenju bolesti i opasnosti od virusa zbog nedostupnosti cjepiva, a mnogi su zbog potresâ ostali bez svojih domova.

Takva situacija dodatno nas potiče da promišljamo o onom što nerijetko smatramo i osjećamo da smo izgubili – sigurnost, posebice onu koja se odnosi na blizinu i ljubav bližnjega. Stoga, u ovim trenutcima snažno promišljamo,

molimo i kontempliramo Božju ljubav u želji da nas učini osjetljivima i bliskima prema onima koji su u potrebi, ostvarujući tako duhovnu i socijalnu baštinu Drugoga vatikanskog koncila, koja nas i danas obvezuje u našoj kršćanskoj savjesti: »Radost i nada, žalost i tjeskoba ljudi našega vremena, osobito siromašnih i svih koji trpe jesu radost i nada, žalost i tjeskoba također Kristovih učenika...« (Gaudium et spes, br. 1). Vjerujemo da je u tome lijek obnove ljudskoga društva, kako duhovno-moralne tako i socijalno-ekonomske i političke.

Sveti Oče, dok okupljeni na ovome dvodnevnom znanstveno-pastoralnom skupu nastojimo promišljati o ulozi i poslanju Crkve u svijetu krizâ i ljudske patnje, molimo Vaš apostolski blagoslov za naše napore na tom području. A mi, u svoje molitve uključujemo Vas, Sveti Oče, sve biskupe, prezbitere i đakone kao i čitavu Crkvu. Neka Vam ove riječi, što Vam ih sa sinovskom odanošću upućujemo, prenesu iskrenu i zahvalnu ljubav hrvatskoga naroda, koji Vam i ovom prigodom izražava svoju vjernost.

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački,
veliki kancelar Katoličkog bogoslovnog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

U Zagrebu, 26. siječnja 2021. godine

† kardinal Josip Bozanić,
nadbiskup zagrebački i metropolit,
veliki kancelar Katoličkoga bogoslovnog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Njegova Svetost
PAPA FRANJO
CITTÀ DEL VATICANO

GOVOR NA ZATVARANJU 61. TEOLOŠKO-PASTORALNOG TJEDNA 27. siječnja 2021.

PROF. DR. SC. MARIO CIFRAK

Dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Poštovani sudionici 61. Teološko-pastoralnog tjedna, papa Franjo je godinu 2021. posvetio sv. Josipu. Židovi i kršćani su se našli u krizi poslije židovsko-rimskog rata i rušenja Jeruzalema i Hrama. U tom su vremenu pisana evanđelja, a i ostali novozavjetni spisi, osim Pavla i njegovih autentičnih poslanica. Kršćani su se morali identificirati i odgovoriti tko je za njih Isus Krist. Različiti su načini odgovora, jedan takav su tzv. evanđelja djetinjstva kod Mateja i Luke. Ivan u svom evanđelju izričito kaže da je Isus sin Josipov (usp. 1,45). U Knjizi Postanka u ciklusu o Josipu saznajemo za njegove sinove Manašea i Efrajima (usp. 46,20). Oni su dobili u posjed Samariju, pa otuđa i pitanje jeli Isus Samaritanac (usp. Iv 8,48).

Pavao je već polovicom pedesetih godina reagirao protiv judaizanaata i vraćanja Zakonu i kultu. Galaćanima pišući u Isusu vidi puninu vremena, a Otac ga je poslao »da podložnike Zakona otkupi te primimo posinstvo« (4,5). To je učinio svojom patnjom.

Tako možemo reći da smo i mi sinovi Josipovi, baštinici obećanja danog Abrahamu, koje se ispunilo u Isusu Kristu.

Zahvaljujem Povjerenstvu TPT-a našeg Fakulteta, docentima M. Kutleši, D. Šimuncu i B. Muriću, kao i vanjskim članovima J. Vodičaru (Ljubljana) i D. Tomaševiću (Sarajevo), i djelatnicima KBF-a i ostalim suradnicima. Hvala predavačima, moderatorima i diskutantima. Hvala svima.

*Salve, Redemptoris custos
et sponsus Mariae Virginis.
Tibi Deus suum Filium commisit;
in te Maria fiduciam suam reposuit;
tecum Christus vir factus est.*

*O beate Ioseph, etiam nobis monstra te esse patrem,
atque duc nos in vitae itinere.*

*Impetra nobis gratiam, misericordiam et animum,
et tuere nos ab omni malo. Amen.*

Ovom molitvom zatvaram 61. Teološko-pastoralni tjedan.